

Akademický bulletin

AV ČR

13/1996

Z AKADEMICKÉ RADY

Z 59. zasedání Akademické rady

Zasedání Akademické rady se konalo 12. listopadu 1996 a řídil je předseda Akademie věd ČR R. Zahradník.

Návrh postupu pro zpracování výroční zprávy o činnosti Akademie věd ČR za rok 1996 (bod V) uvedl R. Zahradník. Materiál doporučuje postup při přípravě výroční zprávy o činnosti AV ČR za rok 1996 a stanoví i její obsahové zaměření a osnovu pro zpracování výročních zpráv vědeckých pracovišť. Předpokládá se, že v rámci výročního hodnocení na pracovištích bude provedeno i zhodnocení plnění projektů zahrnutých do "Programu rozvoje badatelského výzkumu v klíčových oblastech, pěstovaných v AV ČR".

AR schválila postup zpracování výroční zprávy o činnosti Akademie věd ČR za rok 1996 podle předloženého návrhu s připomínkami a uložila K. Jungwirthovi, H. Illnerové a V. Heroldovi, aby si ve lhůtě do 13. ledna 1997 vyžádali od vedení vědeckých pracovišť AV ČR podklady pro zpracování výroční zprávy o činnosti Akademie věd za rok 1996 v nezbytném rozsahu a zajistili ve lhůtě do 31. ledna 1997 prostřednictvím sekce výběr nejuspěšnějších vědeckých aktivit, které v roce 1996 nejlépe reprezentovaly činnost pracovišť, a výběr nejdůležitějších aplikací vědeckých výsledků. AR uložila M. Šolcovi, aby si ve lhůtě do 13. ledna 1997 vyžádal od servisních pracovišť AV ČR stručné zprávy o jejich činnosti v roce 1996 a pověřila P. Kratochvíla, aby ve spolupráci s V. Pačesem a se členy AR odpovědnými za jednotlivé vědní oblasti a úseky zajistil zpracování návrhu výroční zprávy za rok 1996 a předložil jej zasedání Akademické rady v únoru 1997.

Při návrhu na udělení čestných medailí AV ČR (bod VII) informoval V. Herold, že po projednání s vedením Ústavu pro českou literaturu je doporučeno udělit medaile třem pracovníkům.

AR udělila na návrh Vědecké rady Ústavu pro českou literaturu AV ČR čestné oborové medaile J. Dobrovského za zásluhy ve společenských vědách:

- prof. PhDr. Miroslavu Červenkoví, DrSc., profesoru Filozofické fakulty UK a vědeckému pracovníku ÚČL AV ČR,

- PhDr. Milanu Jankovičovi, DrSc., vědeckému pracovníku ÚČL AV ČR,

- PhDr. Zdeňku Pešatovi, DrSc., vědeckému pracovníku ÚČL AV ČR.

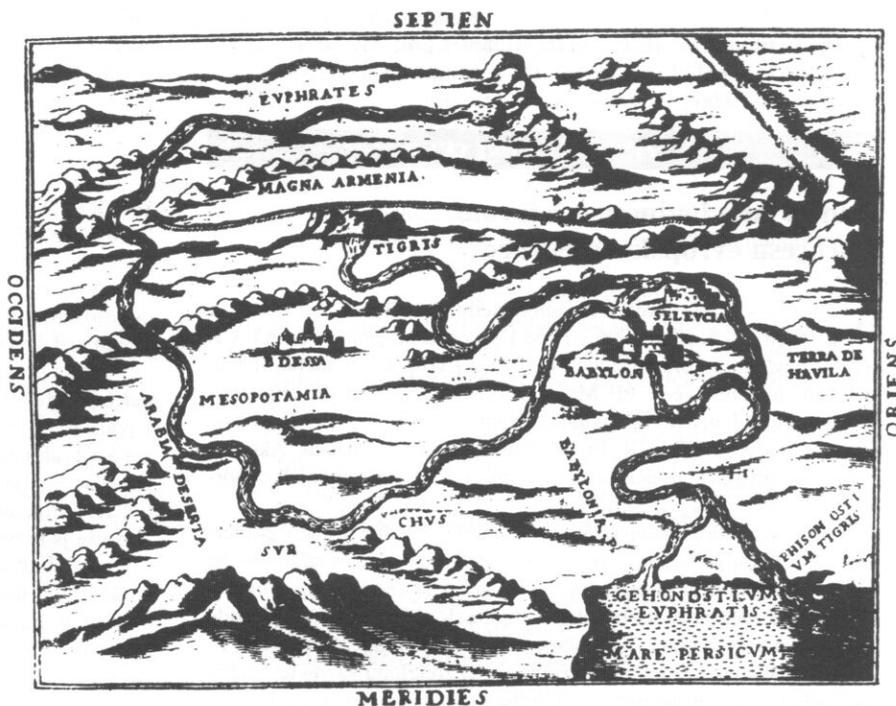
Informaci o podpisu dohody o vědecké spolupráci mezi AV ČR a Rumunskou akademií na léta 1996-1998 (bod VIII) uvedl J. Niederle, který současně sdělil, že na přání rumunské strany byl do dohody zařazen článek o vytvoření Smíšené česko-rumunské komise historiků. O způsobu vytváření této komise informoval V. Herold.

AR schválila tuto dohodu a uložila J. Niederlovi informovat pracoviště AV ČR o podpisu obnovené dohody. Uložila V. Heroldovi, aby připravil návrh na složení české části Smíšené česko-rumunské komise historiků.

Návrh rozhodnutí o bezplatném převzetí výkonového jodového laseru ASTERIX z Ústavu kvantové optiky MPQ (Max-Planck-Institut für Quantenoptik, Garching, SRN) do Ústavu fyziky plazmatu AV ČR jako 1. etapy budování badatelského "Centre of Excellence" (bod IX) uvedl K. Jungwirth, který mj. sdělil, že projekt byl všestranně posuzován, má plnou podporu všech zúčastněných pracovišť a i po technické stránce představuje optimální řešení. Vzhledem k tomu, že finanční zajištění z rozpočtu AV ČR nebude dostačující, je třeba hledat další zdroje (např. Rada vlády pro výzkum a vývoj, GA ČR, zahraniční granty). V diskusi byl akcentován velký význam vybudování mezinárodního pracoviště tohoto charakteru a bylo doporučeno v projektu zdůraznit i jeho význam pro aplikační sféru.

AR vyslovila souhlas se záměrem vybudovat badatelské "Centre of Excellence" se zaměřením doporučeným v důvodové zprávě i s umístěním zařízení ASTERIX v přístavbě ke stávajícímu experimentálnímu objektu Ústavu fyziky plazmatu tak, aby bylo možno maximálně využít již existujícího technologického, přístrojového a počítačového vybavení vybudovaného specificky pro pulzní výkonové nanosekundové experimenty. Dále AR konstatovala, že navrhovaný záměr jako jeden z konkrétních důsledků transformace Akademie je plně v souladu s vědní politikou AV ČR i se závěry a doporučeními nezávislého hodnocení

Mezopotámie, rajska země mezi Eufratem a Tigridem v časovém rozmezí od příchodu prvních obyvatel do doby přibližně 2 400 před Kristem je se svou historií „dlouhé cesty lidského rodu k civilizaci“ středem pozornosti, námětem studia a obsahem knihy doc. PhDr. Petra Charváta, DrSc., z Orientálního ústavu AV ČR. Více na straně 2

ústavů a velmi dobře zapadá do celkové koncepce klíčové oblasti "Fyzika plazmatu a interakce záření s hmotou". AR zmocnila K. Jungwirtha jednáním s vedením MPQ v Garchingu a přípravou dohody o bezplatném převedení stávajícího zařízení ASTERIX z MPQ do ÚFP AV ČR k podpisu. Dále uložila ředitelům Ústavu fyziky plazmatu a Fyzikálního ústavu AV ČR doc. Ing. P. Šunkovi a RNDr. V. Dvořákově, DrSc., aby zajistili aktivní podporu, vstřícnost a spolupráci při realizaci záměru. Konečně uložila R. Zahradníkovi, aby ve spolupráci s K. Jungwirthem informoval o projektu Radu vlády pro výzkum a vývoj a požádal ji o všestrannou podporu, včetně finanční, záměru vybudovat mezinárodní "Centre of Excellence".

Zprávu o činnosti Českého historického ústavu v Římě a návrh na jmenování jeho ředitelky (bod X) uvedl V. Herold, který především ocenil mezinárodní význam akcí, které uspořádal nebo na kterých spolupracoval ústav v minulém období.

AR jmenovala prof. PhDr. Zdeňku Hledíkovou, CSc., ředitelkou Českého historického ústavu v Římě s účinností od 1. ledna 1997 na dobu dvou let, tj. do 31. prosince 1998.

Návrh na jmenování komise pro výběr kandidáta na obsazení funkce předsedy Grantové agentury AV ČR (bod XI) uvedl M. Šolc. V diskusi bylo dohodnuto rozšířit navržené složení komise o další členy.

AR jmenovala nominační komisi pro výběr kandidáta na obsazení funkce předsedy GA AV ČR ve složení: prof. RNDr. E. Paleček, DrSc., RNDr. P. Harmanec, DrSc., PhDr. P. Kratochvíl, CSc., RNDr. M. Mareš, DrSc., Ing. M. Šolc, DrSc., RNDr. B. Velický, CSc., RNDr. J. Velemínský, DrSc., MUDr. V. Viklický, CSc., a uložila E. Palečkovi, aby po výběrovém řízení předložil AR návrh na jmenování předsedy GA AV ČR na další funkční období.

Návrh na vyhlášení výběrového řízení na obsazení funkce ředitele Ústavu pro hydrodynamiku AV ČR (bod XII) uvedl K. Jungwirth vzhledem k žádosti dosavadního ředitele o uvolnění z funkce.

AR uvolnila Ing. Václava Eliáše, CSc., na jeho žádost z funkce ředitele Ústavu pro hydrodynamiku AV ČR s účinností k 31. lednu 1997 a vyslovila mu poděkování za vykonanou práci. Dále AR uložila J. Škodovi zajistit ve spolupráci s K. Jungwirthem vypsaní výběrového řízení na obsazení funkce ředitele ÚH AV ČR.

Návrh na vyhlášení výběrového řízení na obsazení funkcí ředitelů Farmakologického ústavu a Ústavu analytické chemie AV ČR (bod XIII) uvedla H. Illnerová.

AR vyhlásila výběrové řízení na obsazení funkcí ředitelů Farmakologického ústavu a Ústavu analytické chemie AV ČR a jmenovala komisi pro výběr ředitele Farmakologického ústavu AV ČR ve složení: doc. RNDr. H. Illnerová, DrSc. (AR) – předsedkyně, členové: prof. MUDr. J. Dršata, CSc. (FaF UK, Hr. Králové), prof. MUDr. T. Fučíková, DrSc. (Fak. poliklinika Praha), Dr. J. Klíma, CSc. (PHARMAKL,

Praha), RNDr. I. Krejčí, CSc. (VÚFB Praha), Ing. Z. Machková (FKÚ), prof. MUDr. P. Mareš, DrSc. (FGÚ), prof. MUDr. K. Mašek, DrSc. (FKÚ), doc. MUDr. F. Perlík, CSc. (FN Praha), prof. RNDr. R. Petrásek, DrSc. (IKEM), prof. MUDr. P. Petrovický, DrSc. (1.LF UK Praha), RNDr. J. Spížek, CSc. (MBÚ), MUDr. J. Ševčík, CSc. (FKÚ), prof. MUDr. J. Švihovec, DrSc. (FKÚ 2. LF UK), MUDr. V. Viklický, CSc. (ÚMG).

AR dále jmenovala komisi pro výběr ředitele Ústavu analytické chemie AV ČR ve složení: doc. RNDr. H. Illnerová, DrSc. (AR) – předsedkyně, členové: RNDr. J. Chmelík, CSc. (ÚIACH), prof. Ing. J. Churáček, DrSc. (Univ. Pardubice), prof. RNDr. D. Kaniánský, DrSc. (UK Bratislava), doc. RNDr. V. Kleinwächter, CSc. (BFÚ), prof. RNDr. V. Kubáň, CSc. (MZLU Brno), doc. RNDr. P. Lukáš, CSc. (ÚFM), doc. RNDr. Ing. M. V. Marek, CSc. (ÚEK), RNDr. Z. Prusík, DrSc. (ÚOCHB), doc. RNDr. M. Roth, CSc. (ÚIACH), prof. Ing. Z. Stránský, CSc. (UP Olomouc), RNDr. K. Šlais, DrSc. (ÚIACH), Ing. Z. Večeřa, CSc. (ÚIACH).

Návrh na vyhlášení výběrového řízení na obsazení funkce ředitele Filozofického ústavu AV ČR (bod XIV) uvedl V. Herold.

AR vyhlásila výběrové řízení na obsazení funkce ředitele Filozofického ústavu AV ČR a jmenovala komisi pro výběr jeho ředitele ve složení: PhDr. P. Kratochvíl, CSc. (AR) – předseda, členové: prof. PhDr. K. Floss, CSc. (FF UP Olomouc), prof. Dr. R. Palouš, DrSc., doc. PhDr. J. Pechar (FLÚ), doc. PhDr. Z. Pinc (Inst. zákl. vzdělanosti UK), prof. PhDr. S. Sousedík, CSc. (FF UK), PhDr. M. Steiner (FLÚ), doc. RNDr. PhDr. J. Štěpán, CSc. (FF UP Olomouc), prof. Dr. I. Tretera, CSc. (FF UK).

Návrh na vyhlášení výběrového řízení na obsazení funkce ředitele Sociologického ústavu AV ČR (bod XV) uvedl V. Herold.

AR vyhlásila výběrové řízení na obsazení funkce ředitele Sociologického ústavu AV ČR a jmenovala komisi pro výběr jeho ředitele ve složení: PhDr. V. Herold, CSc. (AR) – předseda, členové: prof. PhDr. J. Alan, CSc. (FSV UK), doc. PhDr. J. Buriánek, CSc. (FF UK), doc. PhDr. P. Machonin, DrSc. (SOÚ), prof. PhDr. I. Možný, CSc. (FF MU Brno), prof. PhDr. J. Musil, CSc. (Středoevrop. univ.), prof. PhDr. M. Petrusek, CSc. (FSV UK), doc. PhDr. M. Potůček, CSc., MSc. (FSV UK), PhDr. O. Sedláček, CSc. (Výzk. ústav práce a soc. věcí).

Návrh na složení komise pro výběrové řízení na obsazení funkce ředitele ACADEMIA, nakladatelství AV ČR (bod XVI) uvedl M. Šolc.

AR jmenovala komisi pro výběr ředitele AN AV ČR ve složení: Ing. M. Šolc, DrSc. (AR) – předseda, členové: RNDr. L. Frank, CSc. (ÚPT), PhDr. M. Havelka, CSc. (SOÚ), PhDr. P. Kratochvíl, CSc. (AR), prof. PhDr. J. Kraus, DrSc. (ÚJČ), doc. RNDr. J. Palouš, DrSc. (ASÚ), RNDr. V. Petrus, CSc. (AR), prof. PhDr. P. Spunar, CSc. (ÚKS), RNDr. Z. Šesták, DrSc. (ÚEB), Ing. J. Zykánová (AN). □

ZE ŽIVOTA ÚSTAVŮ

Hudba jako hodnota a její role v procesu evropské integrace

Mezinárodní konferenci na interdisciplinární téma uspořádal ve dnech 4. - 5. října 1996 v Brně Ústav pro hudební vědu AV ČR spolu s nevládními organizacemi Českou a Evropskou hudební radou, Ústavem hudební vědy FF MU a Moravským zemským muzeem. Záštitu převzal generální tajemník Rady Evropy pan D. Tarschys, finanční podporu MK ČR, Fond OSA a Fond L. Janáčka. Akce se s vlastním příspěvkem účastnilo 14 domácích a 9 zahraničních odborníků z šesti evropských zemí.

Obtížnost axiologického tématu se odrazila na jedné straně v poměrně značně různé úrovni uchopení i zpracování referátů, na straně druhé v typických, kulturně podmíněných shodách. Ostatně samotná tematická profilace, hierarchizace problémů i volba slovníku je v tomto případě příznaková a významná. Všimněme si názvů jednotlivých bloků:

1. Hudba jako poznávací proces (vykazující zřetelnou vazbu na tradici racionalistického osvícenství), 2. Hudba a mocenské struktury (pocíto-

vané jako aktuální), 3. Kořeny a důsledky evropského hodnocení hudby (kritická sebereflexe je typická pro euroamerickou kulturu), 4. Hudba jako mediální moc (s příznačným evropským strachem z manipulace, obavou o svobodu). Bez zvláštního označení se vyskytly tři referáty orientované na problematiku antropologicko-ekologickou, která snad časem získá výraznější odbornou pozornost.

V rámci prvního bloku se daly rozlišit dva zorné úhly: tradicionalistický (A. Hammarlund, J. Steszewski), který vidí v dnešní situaci krizi v podstatě osvícenských hodnot, a „postmoderní“, snažící se respektovat a v praktické rovině tolerovat stav pluralitní společnosti, pro jejíž popis se jeví jako odpovídající multidimenzionální síťové modely (J. Fukač, I. Poledňák, M. Bek). Estetické aktivity z tohoto pohledu nemíží, spíše jsou různě ukotveny a akcentovány.

Blok „Hudba a mocenské struktury“ obsahoval příspěvky s velmi konkrétními údaji o kulturní politice v různých zemích a v Evropské unii (O. Bernard, J. Bajgarová, E. Hilscher), o použitelnosti některých inspirativních variant u nás. K. Hofmannová uvažovala také o různých modelových rolích státu (ulehčovatel, patron, architekt, konstruktér, podle ekonomky Hamrníkové).

Třetí blok „Kořeny a důsledky evropského hodnocení hudby“ měl být pro evropské myšlení vlastně typickou kritickou sebereflexí s historickým záběrem. K nejobecnějším příspěvkům patřily úvahy Th. Antonicka a W. Dobrovské. Ostatní práce věnovaly pozornost dílčím kvalitám: synkretičnosti evropské kultury v historickém přehledu (F. Turák), příznakové ideji „pokroku“ (A. Smudith), xenofobii (P. Pokorný), stále aktuálnější neschopnosti informačně atakovaných Evropanů prožívat přítomnost, používat hudbu jako duchovní, integračně a citově kulturní nástroj (M. Havlová).

Čtvrtý blok „Hudba jako mediální moc“ (s příspěvky B. Koblého, R. Smetany, M. Mynáře, J. Oriška, G. Erismanna) byl velmi diskutován. Francouzi informovali o konkrétních krocích jejich státní politiky, která se např. kvotací rozhlasového vysílání snaží omezit vliv americké

mediální kultury. Čeští účastníci spíše upřednostňovali pozitivní metody podpory určitých projektů, uvádění argumentů „pro“ než omezování, což je pochopitelné vzhledem k nedávným politickým zkušenostem.

Na význam zvukového prostředí, ve kterém se pohybujeme, na jeho bezprostřední vliv na lidský metabolismus upozornil příspěvek L. Dohnalové. Uvedl i určité konkrétní metodiky současné medicínské praxe. Referáty O. Čenčíkové a L. Kucína poukázaly na nebezpečí apatie a na legislativní pozadí ekologického problému.

Závěrečná diskuse potvrdila upřednostnění kreativního a tolerantního přístupu nad defenzivní nostalgii a protekcionismem.

Cizojazyčný sborník konference bude k dispozici koncem tohoto roku.

PhDr. Lenka Dohnalová, ÚHV AV ČR

Představujeme ústavy Akademie věd ČR

Farmakologický ústav AV ČR

Léky sehrávají klíčovou úlohu v úrovni poskytované zdravotní péče, ale současně tvoří značnou položku v nákladech na zdravotnictví. Pro řadu zemí je vývoj a výroba léků i významným exportním artiklem. Prognostické údaje předpokládají nejen další nárůst spotřeby léků hlavních skupin, ale i brzké klinické používání léků zcela nové generace pro řadu závažných onemocnění. Ceny těchto léků budou nepoměrně vyšší než ceny léků stávajících. Z těchto důvodů naprostá většina zemí věnuje výzkumu a vývoji léků mimořádnou pozornost. V českých zemích má farmaceutický průmysl dlouholetou tradici, ale postupně ztrácí zázemí vědecko-výzkumné základny, která je pro jeho další rozvoj nezbytná. Aby toto zázemí úplně neztratil, o to usilují pracovníci Farmakologického ústavu Akademie věd České republiky v Praze.

Farmakologický ústav AV ČR vznikl k 1. 1. 1963 z Farmakologické laboratoře, která byla součástí Ústavu organické chemie a biochemie ČSAV a byla založena v roce 1955. Z této laboratoře vznikl samostatný ústav se sídlem v areálu lékařských ústavů Univerzity Karlovy v Praze na Albertově, který se v roce 1994 přestěhoval do nové budovy v areálu biologických ústavů Akademie věd ČR v Krči.

Farmakologický ústav AV ČR se skládá ze 4 samostatných skupin:

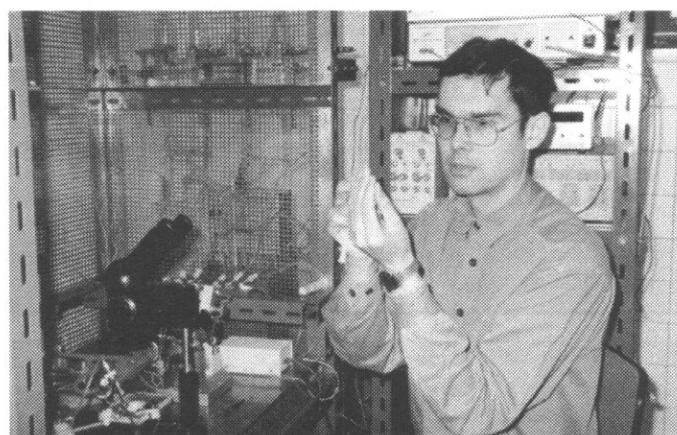
1. skupina imunofarmakologie
2. skupina neurofarmakologie
3. skupina obecné farmakologie a toxikologie
4. skupina imunologie.

Vědecko-výzkumná činnost ústavu je směřována především do dvou hlavních programů, a to imunofarmakologie a neurofarmakologie. V oblasti imunofarmakologie je zkoumán účinek jak řady stávajících imunofarmak z hlediska mechanismu jejich účinku, tak i původních látek, které byly v ústavu vyvinuty a syntetizovány. Některé z nich jsou pak celosvětově patentově chráněny. Jedna z vyvinutých látek – adamantylamid dipeptid – je ve spolupráci s Lachemou a. s. připravována i pro klinické zkoušení u nás. Její hlavní indikační oblastí bude kombinovaná chemo-imunoterapie zhoubných nádorů. Nejprve však je třeba stanovit optimální časové intervaly dávkování, ale i biologickou dostupnost vyvinuté lékové formy.

V oblasti neurofarmakologie je hlavní výzkum soustředěn na zkoumání mechanismu uvolňování nervových přenašečů s možností jejich farmakologického ovlivňování. Zkoumána je však i úloha nervového systému a některých mozkových struktur v imunitní odpovědi.

Spolupráce ústavu s vysokými školami je jak na úrovni přednášek pracovníků ústavu, tak při řešení společných výzkumných programů, na něž jsou uděleny granty. Nejvýznamnější z nich je dlouholetá spolupráce s Anatomickým ústavem 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy, která byla předmětem řady společných publikací, ale i přednášek na významných mezinárodních fórech.

Farmakologický ústav se dále podílí na řešení výzkumných programů jiných akademických i neakademických výzkumných institucí. Imunologická skupina spolupracuje s Ústavem organické chemie a biochemie AV ČR na výzkumu léků s protivirovými účinky, skupina obecné farmakologie a toxikologie je spoluřešitelem projektu klinické implementace neutronové terapie mozkových nádorů. Úspěšně se roz-

Neurofarmakologická laboratoř Farmakologického ústavu AV ČR – Dr. Jan Ševčík u aparatury umožňující snímání elektrických signálů mozkových řezů.

Foto: Marta Dontová

víví i spolupráce s firmou Pharmakl, která se zabývá vývojem a klinickým zkoušením nově vyvinutých léků.

Ústav spolupracuje také s řadou zahraničních pracovišť, zejména ve Francii, Itálii a v Německu, a na některé dílčí programy získal v uplynulých letech zahraniční granty. Za zmínku stojí zvláště dlouhodobá spolupráce s Imunofarmakologickým oddělením Ústavu Roberta Kocha v Berlíně.

Farmakologický ústav AV ČR se významně podílí i na práci mezinárodních vědeckých společností, zejména Mezinárodní imunofarmakologické společnosti, a to jak na formulaci její vědecké činnosti, tak na organizaci symposií a mezinárodních kongresů. V roce 1994 byl VI. mezinárodní imunofarmakologický kongres uspořádán v Praze a v roce 1997 se ústav spoluúčastní organizace I. evropského imunofarmakologického kongresu v Berlíně.

Důležitou součástí práce ústavu je činnost ediční. Farmakologický ústav AV ČR se podílel na redigování monografií kongresů a mezinárodních symposií. V současné době se podílí na edici monografie nakladatelství Marcel Dekker, Inc., zabývající se použitím imunofarmak v léčbě chorob.

I když hlavní činností Farmakologického ústavu AV ČR je nadále základní výzkum, důležitou oblastí činnosti je i snaha o uplatnění výsledků základního výzkumu v praxi. Ústav se proto snaží rozšiřovat kontakty a spolupráci jak s českými farmaceutickými firmami, tak s klinickými pracovišti.

- hzk -

FARMAKOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR
Václavská 1083, 142 00 Praha 4 - Krč
ředitel: RNDr. Jaroslav Seifert, CSc.,
tel.: 61 71 00 24
fax: 475 21 09

ZPRÁVY – OZNÁMENÍ

**Akademická rada Akademie věd České republiky
vypisuje výběrové řízení**
na obsazení funkcí ředitelů těchto pracovišť Akademie věd:

**Ústav pro hydrodynamiku
Filozofický ústav
Sociologický ústav**

Požadavky: vysokoškolské vzdělání příslušného zaměření, praxe v oboru, významné výsledky tvůrčí vědecké činnosti, organizační schopnosti a zkušenosti, jazykové znalosti, morální bezúhonnost.

Přihlášky se stručným životopisem a doklady o dosažené kvalifikaci, s přehledem dosavadní praxe a publikační činnosti se stručným rozбором hlavních záměrů a představ o činnosti ústavu přijímá do 14 dnů po uveřejnění tohoto oznámení Kancelář Akademie věd České republiky, sekretariát ředitele, Národní tř. 3, 111 42 Praha 1, telefon: 24 24 05 05.

**Akademická rada Akademie věd České republiky
vypisuje výběrové řízení**
na obsazení funkcí ředitelů těchto pracovišť Akademie věd:

**Farmakologický ústav
Ústav analytické chemie pro hydrodynamiku**

Požadavky: vysokoškolské vzdělání příslušného zaměření, praxe v oboru, významné výsledky tvůrčí vědecké činnosti, organizační schopnosti a zkušenosti, jazykové znalosti, morální bezúhonnost.

Přihlášky se stručným životopisem, s doklady o dosažené kvalifikaci a s přehledem dosavadní praxe a publikační činnosti přijímá do 14 dnů po uveřejnění tohoto oznámení Kancelář Akademie věd České republiky, sekretariát ředitele, Národní tř. 3, 111 42 Praha 1, telefon: 24 24 05 05.

Konkurz

Matematický ústav AV ČR vypisuje konkurz

na obsazení místa vědeckého pracovníka pro obor numerické řešení parciálních diferenciálních rovnic a zobecněné víceúčelové programování.

Požadavky: ukončené postgraduální studium nebo vědecká hodnost, předpoklady pro samostatnou vědeckou práci v oblasti základního výzkumu v matematice, jazykové znalosti.

Nástup: 1.3. 1997 na dobu 10 měsíců.

Přihlášky doplněné životopisem, přehledem dosavadní odborné činnosti a seznamem publikací zašlete do 14 dnů po uveřejnění zprávy na adresu sekretariátu ředitele MÚ AV ČR, Žitná 25, 115 67, Praha 1.

Ivan Medek ve Slovanském ústavu AV ČR

Do Slovanského ústavu Akademie věd ČR zavítal 14. listopadu 1996 vedoucí Kanceláře prezidenta republiky Ivan Medek v doprovodu předsedy AV ČR prof. Ing. Rudolfa Zahradníka, DrSc. Představitelé ústavu v čele s ředitelem prof. Dr. Antonínem Měšťanem, DrSc., informovali hosty o dějinách Slovanského ústavu, o jeho současném stavu a o výhledech do budoucna. Zvláště poukázali na to, že Slovanský ústav jako jediný ústav AV ČR nemá dosud právní subjektivitu a je připojen k Archivu AV ČR. Ivan Medek v besedě s vedoucími pracovníky Slovanského ústavu podpořil jejich úsilí o právní subjektivitu ústavu, ocenil jeho záslužnou činnost a zhlédl improvizovanou výstavku vzácných starých tisků i novějších publikací.

Slovanský ústav Akademie věd ČR vydává hlavně slovníky, gramatiky a monografie

z jazykovědy, literárněvědní slavistiky a slavisticky zaměřené byzantologie. Zvláště je třeba se zmínit o Staroslověnském slovníku, který je před dokončením a na němž pracovalo několik generací badatelů. Slovanský ústav dále vede rozsáhlou bibliografii slavik a soustřeďuje bádání o ruské, ukrajinské a běloruské emigraci v ČSR mezi válkami. Vydává odborné časopisy Byzantinoslavica, Germanoslavica a Slavia, které mají dlouhodobou tradici a velký mezinárodní ohlas. Jsou v podstatě finančně soběstačné, což je u odborných časopisů určité unikum. *-hzk-*

Podepsána dohoda o spolupráci s ESA

Den 7. listopadu byla v Praze podepsána „Dohoda mezi vládou České republiky a Evropskou kosmickou agenturou o spolupráci při výzkumu a využívání kosmického pro-

storu pro mírové účely“. Za Českou republiku Dohodu podepsal z pověření vlády ministr školství ČRI. Pilip, za Evropskou kosmickou agenturu její generální ředitel J.-M. Luton. Dohoda musí být vzhledem ke znění článku 6 předložena ke schválení Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, protože některá z ustanovení tohoto článku nejsou v souladu s právním řádem ČR (osvobození od cla, daní, statut právnické osoby pro ESA v České republice). Nebrání to však okamžitému zahájení spolupráce – Dohoda vstoupila v platnost jejím podpisem. V souladu se zněním Dohody jmenuje ministr školství v nejbližší době členy poradního sboru, kteří budou garantovat odbornou část Dohody, a určí styčný bod, který bude administrativně zabezpečovat činnosti vyplývající z plnění Dohody. Ministerstvo školství ČR prostřednictvím programu Kontakt usnadní financování společných projektů s ESA. Dohoda má platnost pět let.

JK

Cena Josefa Hlávky

Nadace Český literární fond společně s Nadáním Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových bude udělovat Cenu Josefa Hlávky za rok 1996. Cena je udělována za původní knižní práci z oblasti vědecké a odborné literatury publikovanou v České republice v hodnoceném kalendářním roce, a to ve čtyřech oblastech:

- vědy společenské
- vědy o neživé přírodě
- vědy o živé přírodě
- vědy lékařské

Návrhy na ocenění (včetně jednoho výtisku publikace) může zaslat každá právnická a fyzická osoba do **10. ledna 1997** na adresu:

Nadace Český literární fond

Pod Nuselskými schody 3

120 00 Praha 2

telefon: 691 19 08, 691 13 62

fax: 691 13 75

□

Zajímavosti ze světové vědy

Podle jednoho z námětů by se nežádoucím narůstáním koncentrace oxidu uhličitého v atmosféře dalo čelit povzbuzením fotosyntetické aktivity planktonu v povrchových vrstvách moří dodáním chybějících živých látek, především železa. K ověření premis tohoto námětu byl proveden experiment Ironex II, při kterém do tří oblastí Tichého oceánu o rozloze 60 km čtverečních bylo rozptýleno 225 kg železa ve formě síranu. Zdá se, že při dostatku dusíku a fosforu je pro růst planktonu limitujícím faktorem nedostatek železa. Po jeho dodání se růst i obsah fytoplanktonu v moři silně zvýšily, jak ukázal vzrůst koncentrace chlorofylu. Současně v mořské vodě poklesla koncentrace rozpuštěného oxidu uhličitého. K dosažení výrazného snížení globální koncentrace oxidu uhličitého v atmosféře by ovšem „přihnojování“ železem bylo nutno provádět po desítky let na mnohem větších plochách oceánu a předem prověřit, zda to není spojeno s druhotnými, ekologicky nežádoucími vlivy.

New Scientist, říjen 1996, *-jch-*

Katedra jazyků AV ČR

pořádá intenzivní, tzv. předvýjezdové kurzy angličtiny, němčiny a francouzštiny pro pracovníky AV ČR.

Kurz je zaměřen účelově, zejména na ústní projev a poslech. Cílem je především zvládnutí základních jazykových situací při výjezdu do zahraničí, upevnění rozmanitých jazykových funkcí (omluva, poděkování, souhlas apod.), procvičování jazyka konferencí a získání schopnosti argumentovat v daném jazyce na odborné a obecné téma. Při zařazování zájemců do kurzu mají přednost ti, jimž byla schválena cesta do zahraničí v 1. polovině r. 1997.

Kurzy se budou konat v následujících termínech:

angličtina 3.2. - 14.2.1997

němčina 3.2. - 7.2.1997

francouzština 3.2. - 7.2.1997

Vzor přihlášky obdrží sekretariát ředitele ústavu nebo si ji můžete osobně vyzvednout na Katedře jazyků AV ČR, Praha 1, Národní 3 (tel/fax 24240523). Patříčně čitelně vyplněnou a potvrzenou přihlášku odevzdejte na výše uvedenou adresu.

Uzávěrka přihlášek je 15.1.1997

V zájmu dosažení větší homogenity úrovně v jednotlivých krouzcích je nezbytné, aby všichni přihlášení absolvovali vstupní (rozřadovací) test. Termín testu je 20.1.1997.

Kurzy jsou určeny pro středně a více pokročilé zájemce, a jsou naprosto nevhodné pro začátečníky a mírně pokročilé.

Ceny ministra školství vědeckým pracovníkům AV ČR

V slavnostních prostorách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR byla dne 14. listopadu 1996 udělena výroční cena ministra za vědu vedoucímu vědeckému pracovníku Oddělení Afriky a Předního východu Orientálního ústav AV ČR **doc. PhDr. Petru Charvátovi, DrSc.**, za jeho práci *Ancient Mesopotamia: Humankind's Long Journey into Civilization* (Praha 1992, 368 s.), věnovanou vzniku a vývoji rané státnosti v povodí Eufratu a Tigridu v sumerské Mezopotámii ve 4. a 3. tisíciletí př. Kr., a to jak ve světle soudobých historických a archeologických pramenů, tak i z pohledu rozsáhlého srovnávacího materiálu historického a etnologického.

Cenu ministra školství, mládeže a tělovýchovy za vědu obdržel také **RNDr. Michal Křížek, DrSc.**, z Matematického ústavu AV ČR za monografii *Mathematical and Numerical Modelling in Electrical Engineering*. Dr. Křížek dosáhl významných světově uznávaných výsledků v teorii metody konečných prvků a v její aplikaci na numerické řešení reálných úloh z technické praxe. Elektrotechnické úlohy, jako je třeba modelování činnosti transformátoru, jsou nelineární, což je velmi obtížná problematika intenzivně pěstovaná až v poslední době.

Akce ústavů AV ČR – prosinec 1996

Základní problémy raně historického vývoje v oblasti středního Dunaje

Pořadatelé: Archeologický ústav AV ČR Brno, Institut pro pravěké a časné dějiny Vídeňské univerzity, Rakouská akademie věd a Archeologický ústav Slovenské akademie věd Nitra
Termín: 2. - 6. 12. 1996
Místo konání: Kravsko

Seminář Edice středověkých písemných pramenů listinné povahy k dějinám českého a moravského středověku

Pořadatel: Historický ústav AV ČR

Termín: 3. 12. 1996

Místo konání: Praha, Kancelář AV ČR

Mokřady České republiky

Pořadatelé: Český ramsarský výbor, Ministerstvo životního prostředí České republiky a Botanický ústav AV ČR Třeboň

Termín: 3. - 5. 12. 1996

Místo konání: Třeboň, lázeňské sanatorium Aurora

Bilance výzkumu česko-německých vztahů a německých studií v České republice

Pořadatelé: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Institut mezinárodních studií FSV UK a Ústav mezinárodních vztahů MZV ČR

Termín: 4. - 6. 12. 1996

Místo konání: Praha, Vila Lanna

Zikmund Winter

Pořadatelé: Ústav pro českou literaturu AV ČR, Okresní muzeum Rakovník a Muzejní spolek královského města Rakovníka a okresu rakovnického

Termín: 12. - 14. 12. 1996

Místo konání: Rakovník, Kulturní centrum □

Cyklus Věda kontra iracionalita

Pořadatelé: AV ČR – Tiskový odbor a Občanské sdružení Si syfos

Místo konání: Praha, Kancelář AV ČR, místnost č. 206

19. 12. 1996, 17. 30 hod.

Několik sporných léčitelských metod: Oxygenoterapie, hyperoxyterapie, ozonoterapie (doc. MUDr. Milan Hadravský, CSc.), Možnosti magnetoterapie (doc. RNDr. Luděk Pekárek, DrSc.)

UPOZORNĚNÍ

Upozorňujeme všechna pracoviště AV ČR na možnost zneužití ztraceného služebního průkazu prof. Ing. T. Boublíka, DrSc., opravňujícího ke vstupu na pracoviště AV ČR. Průkaz má evidenční číslo 491, rok vydání 1994.

Direktoria 1996

Diskusní setkání s řediteli významných knihoven

Knihovna AV ČR pořádá 11. 12. 1996 již 3. ročník diskusního setkání ředitelů největších knihoven. Pozváni byli a účast přislíbili ředitelé: Dr. V. Balík (Národní knihovna), Dr. O. Pinkas (Národní lékařská knihovna), Dr. H. Turková (Knihovna národního muzea), Dr. J. Vyčichlo (Státní vědecká knihovna, Plzeň), Dr. K. Sosna (Knihovna Parlamentu České republiky) a za pořádající Knihovnu AV ČR Dr. I. Kadlecová. Jejich protipólem jsou pozvaní zastupci odborného školství, ředitel Střední knihovnické školy Dr. Machytka a ředitel Ústavu informačních studií a knihovnictví Dr. R. Vlašák, za odborný tisk Dr. J. Hanková, šéfredaktorka časopisu Infocus.

Kaleidoskop

Stipendia Mellonovy nadace – tříměsíční pobyty v Americké akademii v Římě (archeologie, klasická studia, dějiny umění, postklasická humanitní studia – léta 300 až 1800, italská studia od roku 1800). PhD nebo ekvivalent podmínkou. Žádosti se přijímají do 1.3.1997, bližší informace lze získat na adrese AMERICAN ACADEMY IN ROME, Visiting Scholars Program, Via Angelo Masina 5, 00153 Roma, fax (39) (6) 581 0788.

University of Pittsburgh nabízí stipendia z nadace Ruth Crawford Mitchell zkušeným vědeckým pracovníkům z oboru ekonomie, politologie, sociologie, školství, obchodu a veřejné správy na období od konce srpna do poloviny prosince 1997. Termín přihlášek je 30. března 1997. Vyžaduje se doporučení člena Pittsburghské univerzity – adresy kateder, kde lze o ně požádat, i formuláře přihlášek jsou k dispozici v sekretariátu Dr. V. Herolda, Národní 3, Praha 1.

NATO Advanced Study Institute připravuje v roce 1997 v Les Houches letní cykly přednášek na téma **Modelling the Earth's Climate and its Variability** (30.6. – 25.7.) a **Probing the Standard Model of Particle Interactions** (28.7. – 5.9.).

4. mezinárodní sympozium o energetice a ochraně životního prostředí se koná v Islamabadu (Pakistan) 15.- 17. prosince 1996.

Není-li uvedeno jinak, je původní zdroj informace k nahlédnutí u paní A. Štyřové, Kancelář AV ČR, Národní 3, Praha 1, telef. 24 24 03 84, linka 480.

NOVÉ KNIHY

Academia

● Květena ČR, díl 5, (editor Bohumil Slavík), Academia 1996, 560 stran, 120 obr. tab., úvodní kapitoly též anglicky, váz. s přebalem, cena neuvedena.

5. svazek základního osmivazkového díla o květeně České republiky obsahuje dalších 28 čeledí cévnatých rostlin. Moderní a graficky přehlednou formou je kromě určovacích klíčů podán jejich popis, variabilita, ekologie i rozšíření. Je pojednáno i ohrožení v přírodě a užitečnost i škodlivost jednotlivých druhů. Dílo je určeno širokému okruhu čtenářů.

● Vladimír Just: Poklona není můj obor, Academia 1996, edice Amphora, 212 stran, brož. s přebalem, cena neuvedena.

Publicistická tvorba Vladimíra Justa je pozoruhodná především svými nekompromisními postoji a názory. V autorově vlastní edici vychází výbor, mapující naši kulturní a politickou scénu let 1990 – 1995. V první části, spjaté s televizí, se z úvah, kritik, sloupků a komentářů skládá mozaika odrážející vývoj společnosti. Do druhé části jsou zařazeny eseje, portréty, fejetony a polemiky o literatuře a divadle, politice a etice, ekologii i ekonomice, právu, jazyce, sportu...

DARY NAKLADATELŮ KNIHOVNĚ AV ČR

● David Kužel: Gynekologická endoskopie, Galén, 1996, 188 stran, váz., cena neuvedena.

Publikace poskytuje základní informace o problematice gynekologické endoskopie z pohledu současných poznatků modifikovaných zkušenostmi. Odpovídá na nejčastější otázky, které si kladou lékaři v období svého seznamování se s gynekologickou endoskopií.

● Ferdinand Seibt: Německo a Češi – dějiny jednoho sousedství uprostřed Evropy, Academia 1996, 450 stran, váz. lamino, přeloženo z němčiny, cena neuvedena.

Autor popisuje věcně, bez předstů a falešných příkras dějiny česko-německých vztahů až po současnost. Jde mu o nový, nezaujatý výzkum společné minulosti, který má Čechy i Němce přesvědčit o tom, že dříve měly České země v Německu příznivě nakloněné sousedy, a že i v Českých zemích žili příslušníci obou národů způsobem oběma stranám prospěšným. F. Seibt je přesvědčen, že pozdější nepřátelství, trvajících po celé generace, je třeba přesně pojmenovat, má-li být odstraněn pocit viny.

● Milan Nakonečný: Psychologie osobnosti, Academia 1996, 336 stran, obr. a tab. v textu, váz. lamino, 245,- Kč.

Populární a současně tematicky vyčerpávající publikace sleduje vývoj lidské osobnosti od dětství až k určitým stupňům jeho psychosociální zralosti a uvádí čtenáře do psychologického mechanismu tohoto procesu. Představuje jednotlivé typy osobnosti a zkoumá vztah mezi psychickými dispozicemi a praktickým chováním. Příklady modelových situací a jejich řešení pro různě strukturované osobnosti mohou být i vodítkem pro orientaci v praktickém životě.

● Habsburkové – Životopisná encyklopedie, Brána 1996, 403 stran, váz. s přebalem, cena neuvedena.

Obsáhlý reprezentativní lexikon se 400 hesly, životopisy členů a příslušníků jednoho z nejmocnějších šlechtických a panovnických rodů Evropy – dynastie Habsburků. Rakouská historička Brigitte Hamanová vytvořila spolu se svými spolupracovnicemi mimořádnou mozaiku portrétů Habsburků od 13. století až po rok 1918.

● František Kautman: Franz Kafka, Academia 1996, 177 stran, brož. lamino, cena neuvedena.

František Kautman (1927) vytvořil dílo pohybující se na pomezí literární vědy, filozofie a psychologie – tří disciplín, které patrně jen v souhrnu poskytují zorný úhel, z něhož lze Kafkaovo dílo postihnout jako celek. Po velkém úspěchu dvou předchozích vydání vychází kniha potřetí, tentokrát v souběhu s německým překladem. Jde o první knihu českého autora, která se ke čtenářům dostává po dvaceti letech – aniž cokoliv ztratila ze své původnosti a aktuálnosti.

Filosofia - nakl. FLÚ AV ČR

● Pavel Tichý: O čem mluvíme? (Vybrané stati k logice a sémantice), Filosofia 1996, 161 stran, brož. lamino, cena neuvedena.

Pavel Tichý, český logik a filozof, zemřel 26. října 1994 v Dunedinu na Novém Zélandu. Pozoruhodné a pro českou logiku zásadní dílo, které v exilu vytvořil, není vždy snadno přístupné. Kniha, která právě vychází, je koncipována jako jeden z možných úvodů do světa Tichého logiky: přináší překlady autorových článků, mapujících jeho vrcholné období, tj. zhruba posledních dvacet let jeho života.

● Vladimír Kubíček: Mužská infertilita a erektilní dysfunkce, Galén 1996, 148 stran, váz. lamino, cena neuvedena.

V poslední době se jak u veřejnosti, tak v médiích, odborném tisku a na odborných kongresových jednáních zvýšil zájem o problém infertility. Práce MUDr. Vladimíra Kubíčka, CSc., se zabývá speciálními diagnostickými metodami tohoto onemocnění, jeho příčinami, léčbou, fyziologií i jeho dalšími aspekty.

